

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΚΗΣ ΤΟΜΗΣ*

Εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς ἡ πρόοδος τοῦ τοκετοῦ εἶναι βραδεῖα, ὁ τράχηλος διαστελλεται βραδέως καὶ ἡ προβάλλουσα μοῖρα παραμένει ὑψηλά. Βεβαίως, ἡ μὴ ἐμπέδωσις τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐμβρύου ἐπὶ πρωτοτόκου γυναικὸς κατὰ τὸν τελευταῖον μῆνα τῆς κυήσεως ἢ τοῦλάχιστον τὴν ἀρχὴν τοῦ τοκετοῦ ἀποτελεῖ εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων σημαντικὴν ἔνδειξιν δυσαναλογίας, ἢ ὁποῖα πρέπει νὰ καθιστᾷ τὸν παρακολουθοῦντα ἰατρὸν καὶ ἰδίως τὴν μαῖαν ἐπιφυλακτικὴν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔκθασιν τοῦ τοκετοῦ καὶ τὴν πιθανότητα τῆς διὰ καισαρικῆς τομῆς ἀποπερατώσεως αὐτοῦ.

Ἐν τούτοις ἡ ἔνδειξις αὕτη εἶναι μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι ἀπόλυτος, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ περαιτέρω ἐξέλιξις πρὸς φυσιολογικὸν τοκετὸν ἐξαρθᾷται κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος ἀπὸ τὴν καλὴν ἢ μὴ λειτουργικότητα τοῦ μυὸς τῆς μήτρας, παράγοντα τοῦ ὁποῖου ἡ σημασία εἶναι ἀπολύτως οὐσιώδης. Γενικῶς ὁ βραδέως καὶ μετὰ δυσχερείας ἐξελισσόμενος τοκετὸς θέτει εἰς δοκιμασίαν τὴν πείραν, ὑπομονὴν καὶ παρατηρητικότητά τοῦ μαιευτῆρος. Φυσικῶ τῷ λόγῳ, κύριον μέλημα εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς, αἱ ὁποῖαι, ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέρθη, δὲν εἶναι ἀπλῆς ἀλλὰ πολλαπλῆς αἰτιολογίας, εἶναι ἡ ἀποκατάστασις τυχὸν ἑλλιποῦς ἢ ἀνωμάλου λειτουργικότητος τοῦ μυομητρίου. Λελογισμένη χρῆσις ὠκυτοκικῶν φαρμάκων, ἰδίᾳ ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς συνεχοῦς ἐνδοφλεβίου ἐγγύσεως σακχαροῦχοῦ ὀρροῦ 5% περιέχοντος ὀξυτοκίνην εἰς ἄλλοτε ἄλλην πυκνότητα, ἐπαρκεῖ εἰς τὰς πλείστας τῶν περι-

πτώσεων πρὸς ἀποκατάστασιν φυσιολογικῶν ὠδίνων καὶ ὀστω ἄρσιν τοῦ ἐνός, ἀν μὴ πάντοτε καὶ κυριωτέρου αἰτίου, ἀποσαφήνισιν δὲ ἐν τινι μέτρῳ τῆς καταστάσεως. Ἐπὶ τῆς στιγμῆς αὐτῆς, τῆς ἐνάρξεως κανονικῶν ὠδίνων, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἄρχεται ἡ λεγομένη δοκιμασία τοῦ τοκετοῦ. Ὁ χρόνος διαρκείας τῆς δοκιμασίας ταύτης δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ ἐκ τῶν προτέρων. Ἐνας γενικὸς κανὼν ποῦ ἢμπορεῖ νὰ γίνῃ παραδεκτὸς εἶναι ὅτι ὑπαρχουσῶν ὠδίνων ἢ ἔστω καὶ βραδεῖα πρόοδος τῆς διαστολῆς καὶ ἡ ἔστω καὶ βραδεῖα πρὸς τὰ κάτω μετακινήσεις τῆς προβαλλούσης μοῖρας τοῦ ἐμβρύου, μᾶς δίδει τὸ δικαίωμα τῆς συνεχίσεως τῆς δοκιμασίας τοῦ τοκετοῦ ἄνευ αὐστηροῦ χρονικοῦ περιορισμοῦ. Δύο ὁμοιᾶ εἶναι αἱ βασικαὶ πρὸς τοῦτο προϋποθέσεις, ἡ καλὴ κατάστασις τῆς τικτούσης καὶ ἡ καλὴ κατάστασις τοῦ ἐμβρύου. Ἴδου διατὶ τὰ ἀνωτέρω περιγραφέντα βοηθητικὰ μέτρα πρὸς διατήρησιν τῆς γυναικὸς εἰς καλὴν κατάστασιν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τοκετοῦ δέον νὰ ἐφαρμόζωνται λεπτομερῶς εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς δοκιμασίας τοῦ τοκετοῦ. Ἀποφυγὴ ἀφυδατώσεως τῆς γυναικὸς, διὰ τῆς ἐνδοφλεβίου χορηγήσεως σακχαροῦχοῦ ὀρροῦ καὶ ἰδίᾳ εἰς περιπτώσεις ἐμέτου, λελογισμένη ὑδαρῆς σίτισις, λελογισμένη χρῆσις μοιρῶν φαρμάκων, ψυχικὴ τόνωσις καὶ παρακολούθησις τῶν παλμῶν τοῦ ἐμβρύου, ἀποτελοῦν εὐεργετικὰ μέτρα μεγάλης σπουδαιότητος. Φυσικῶ τῷ λόγῳ, μετὰ πάροδον συνήθως δωδεκαώρου κανονικῶν ὠδίνων τῆς γυναικὸς, ἐφ' ὅσον ἡ πρόοδος εἶναι βραδεῖα, πρέπει νὰ γίνῃ μία λεπτομερῆς ἀνασκόπησις τῆς ὄλης πο-

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλος.

ρείας τοῦ τοκετοῦ μὲ ἰδιαιτέραν ἐκτίμησιν τῶν εἰδικῶν ἐνδοπυελικῶν στοιχείων, πρᾶγμα ὅπερ μὲ μεγάλην ἀκρίβειαν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῆ μόνον διὰ τῆς κολπικῆς ἐξετάσεως, ἢ ὁποῖα δέον νὰ μὴ παραλείπεται εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτάς. Οὕτω καθορίζεται σαφῶς τὸ ὕψος τῆς προβαλῶσης μοίρας τοῦ ἐμβρύου, ἢ θέσις τῆς προβολῆς, ὁ βαθμὸς πλαστικῆς μεταβολῆς τῆς κεφαλῆς καὶ ἡ δυνατότης περαιτέρω ἀναπτύξεως τοῦ παράγοντος τούτου, τὸ εὔρος τῆς διαστολῆς καὶ ἡ ποιότης τοῦ τραχήλου, ἐπίσης δὲ ἡ κατασκευὴ καὶ ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς πυέλου, ἰδίᾳ κατὰ τὸ κατώτερον ἡμισυ αὐτῆς. Τὸ μέγεθος ἐπίσης τοῦ ἐμβρύου καὶ ἡ τυχὸν παρουσία μηκυνίου εἰς τὸ ἐκκρέον ἐνάμνιον ὑγρὸν εἶναι στοιχεῖα τὰ ὁποῖα δέον νὰ λαμβάνωνται σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν. Ἐφ' ὅσον τὰ ἀνωτέρω εὐρήματα εἶναι ἱκανοποιητικά, ἢ δοκιμασία τοῦ τοκετοῦ εἶναι δυνατόν νὰ παραταθῆ ἔστω καὶ ἐπὶ μακρὸν εἰσέτι χρονικὸν διάστημα ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω βεβαίως προϋποθέσεις, δηλαδὴ ὑπάρξεως προόδου τοῦ τοκετοῦ ἔστω καὶ βραδείας, καὶ καλῆς καταστάσεως τῆς τικτούσης καὶ τοῦ ἐμβρύου, αἱ πλεῖστα δὲ τῶν περιπτώσεων καταλήγουσιν οὕτω εἰς φυσιολογικὸν τοκετόν. Ἀντιθέτως, ἔλλειψις περαιτέρω πρόοδου, παρὰ τὴν χρησιμοποίησιν ἐνισχυτικῆς ἀγωγῆς ἢ ἐπιβάρυνσις τῆς καταστάσεως τῆς τικτούσης, ὡς αὕτη ἰδίᾳ ἐμφανίζεται διὰ φαινομένων ἀφυδατώσεως, ταχυκαρδίας ἢ πυρετοῦ ἢ ἀλλοιώσεως τῶν παλμῶν τοῦ ἐμβρύου, ἀποτελοῦν ἔνδειξιν ταχείας ἀποπερατώσεως τοῦ τοκετοῦ, πρᾶγμα ὅπερ συνήθως γίνεται, ἀναλόγως τῶν ὑπαρχουσῶν προϋποθέσεων, δι' ἐμβρουλικίας ἢ καισαρικής τομῆς. Ἄς μὴ νομισθῆ ἔν τούτοις δι: ἡ ἐκλογὴ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐπεμβάσεων εἶναι εὐκόλος. Ἐπαρχούσης ἀκόμη τελείας διαστολῆς, ὑψηλῆς σχετικῶς ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ παραμονῆ τῆς κεφαλῆς εἰς ὀπισθίαν θέσιν, μὲ μέγεθος ἐμβρύου ὑπολογιζόμενον ὡς ὑπερβαῖνον τὸν συνήθη μέσον δρον ἢ ὑποφία στενώσεως τῆς λεκάνης κατὰ τὸν ἰσθμὸν ἢ τὴν ἐξόδον, ἀποτελοῦν εὐρήματα ἀποθαρρυντικά διὰ τὴν καλὴν ἔκβασιν μιᾶς ἐμβρουλικίας. Εἰς τὰς μεθοριακὰς

τέλος αὐτὰς περιπτώσεις, τὰς μὴ σαφεῖς, νομίζομεν ἐκ πείρας δι: ἂν καταλήξωμεν εἰς τὴν ἐμβρουλικίαν θὰ πρέπει αὕτη νὰ γίνῃ μὲ σχολαστικὴν τήρησιν τῆς ἀσηψίας, σχολαστικὴν ἀκρίβειαν καὶ προσοχήν, λελογισμένην δὲ βίαν ἔλξεως, δεδομένου δι: ἐν περιπτώσει ἐν τῇ πράξει ἀποδειχθησομένης ὑπερβολικῆς δυσχερείας ἀποπερατώσεως τῆς ἐμβρουλικίας, ὑπάρχει ἡ δυνατότης καταφυγῆς εἰς τὴν καισαρικὴν τομήν. Σχετικῶς μὲ τὰς μεθοριακὰς αὐτὰς περιπτώσεις δέον νὰ τοισθῆ δι: σπουδαῖον βοήθημα πρὸς ἀποσαφήνισιν τῆς καταστάσεως εἶναι ἡ δυστυχῶς παρ' ἡμῖν μὴ εἰσέτι ἐφαρμοζομένη ἀκτινογραφικὴ πυελομέτρησις, δι' ἧς μετὰ μεγάλης σχετικῶς ἀκρίβειας εἶναι δυνατὴ ἡ καταμέτρησις οἰασδῆποτε διαμέτρου οἰουδῆποτε ἐπιπέδου τῆς πυέλου, ἐνῶ ἡ κλινικὴ πυελομέτρησις τῆς ἐξόδου ἰδίως τῆς λεκάνης εἶναι, ὡς γνωστόν, ἀτελής καὶ ἐλάχιστα ἀσφαλῆς.

Ἄλλαι σχετικαὶ ἐνδείξεις καισαρικής τομῆς, σπανιότεραι βεβαίως, εἶναι:

Ὁ πρόδρομος πλακοῦς. Τούτου ἡ ἐπιωματικὴ μορφή ἀποτελεῖ ἀπόλυτον ἔνδειξιν καισαρικής τομῆς. Αἱ λοιπαὶ μορφαὶ δέον νὰ θεραπεύωνται ἢ διὰ ρήξεως τοῦ θυλακίου, ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν, ἢ διὰ καισαρικής τομῆς. Ἐπεμβάσεις, ὡς ὁ κατὰ Braxton-Hicks μετασηματισμὸς, ἢ ἐπέμβασις κατὰ Gaus ἢ ἡ χρηστὴ μητροευρυντήρος, δέον νὰ ἐφαρμόζωνται εἰς περιπτώσεις μεγάλης ἀνάγκης καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἄμεσος ἐφαρμογὴ καισαρικής τομῆς εἶναι ἀνέφικτος δι' οἰουδῆποτε λόγον· ἀποτελεῖ δὲ ἡ καισαρικὴ τομὴ τὴν λογικὴν μέθοδον θεραπείας τοῦ προδρόμου πλακοῦτος, διότι δι' αὐτῆς ἀποφεύγεται πᾶσα κατοπολήσις διὰ διαστολῆς, διατάσεως ἐκδορᾶς ἢ ρήξεως τοῦ κατωτέρου τμήματος τῆς μήτρας ἢ τοῦ τραχήλου, περιοχῶν ὧν ἡ αἱμορραγία εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ ἀνασταλῆ λόγῳ ἔλλειψεως συσπαστικότητος αὐτῶν.

Ἡ πρόωρος ἀποκόλλησις τοῦ κανονικῶς προσεφυκτότος πλακοῦτος. Ἐνδείξεις καισαρικής τομῆς σχετικῆς, ἐφαρμοζομένη εἰς τὰς βαρείας καὶ ἐπιγούσης φύσεως μορφὰς τῆς ἐπικινδύνου αὐτῆς παθο-

λογικῆς καταστάσεως, ἡ ὁποία ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐρίσκεται ἐν ἀμέσῳ συσχετίσει μὲ τὴν βαρεῖαν προεκλαμψίαν ἢ καὶ εἰς τὰς ἐλαφροτέρας μορφάς, ἐπὶ τῷ σκοπῷ διασώσεως τοῦ ἐμβρύου, ὅπου τοῦτο εἶναι βιώσιμον. Εἰς τὰς λοιπὰς ἐλαφρὰς ἢ μετρίως βαρύτερος περιπτώσεις μὲ ἐνδομήτριον θάνατον τοῦ ἐμβρύου ὁ τοκετὸς συνήθως ἐπιδιώκεται καὶ ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς φυσικῆς ὁδοῦ.

Ἐκ τῶν τοξιναιμιῶν τῆς κηΐσεως, συνήθως ἢ βαρεῖα προεκλαμψία ἢ μὴ ὑποχωροῦσα εἰς τὴν θεραπευτικὴν ἀγωγὴν ἀλλ' ἀντιθέτως προΐόντως ἐπιβαρυνομένη καὶ ἀπειλοῦσα ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν ἐμφάνισιν ἐκλαμπτικοῦ παροξυσμοῦ ἀποτελεῖ κυρίαν ἔνδειξιν καισαρικῆς τομῆς. Ἀντιθέτως, ἡ ἐκλαμψία σήμερον ἀποτελεῖ σχετικὴν μάλλον ἔνδειξιν καισαρικῆς τομῆς· ἡ μορφή αὐτῆ βαρεῖας τοξιναιμίας θεραπεύεται σήμερον κατὰ τὸ πλεῖστον συντηρητικῶς, μὲ ἀποτελέσματα γενικῶς καλύτερα τῶν διὰ τῆς καισαρικῆς τομῆς ἐπιτυχανομένων.

Βλάβαι τοῦ κόλπου καὶ περινέου μετὰ ἐκτεταμένων οὐλῶν, συνεπεία ἐπεμβάσεων κατὰ προηγηθέντας τοκετοὺς ἢ εὐρεῖα πλα-

στικὴ κόλπου ἢ περινέου λόγῳ προπτώσεως, ὡς ἐπίσης κυρίως τὰ δυσκόλως λαθόντα κυστεοκολπικὰ ἢ ὀρθοκολπικὰ συρίγγια.

Τὸ καρκίνωμα τοῦ τραχήλου, ἐμφανιζόμενον κατὰ τὴν κύησιν, ἐφ' ὅσον ἢ διακοπὴ αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ δώσῃ ζῶν ἢ βιώσιμον ἔμβρυον.

Ἡ ἀλλοίωσις τῶν παλμῶν τοῦ ἐμβρύου, προερχομένη ἐξ οἰασθῆποτε αἰτίας, συνήθως δὲ ὀφειλομένη εἰς συμπίεσιν τοῦ ὀμφαλοῦ λώρου.

Τέλος, ἐν κατακλιθεὶς, δυνάμεθα γενικῶς νὰ εἴπωμεν ὅτι ἔνδειξις καισαρικῆς τομῆς ὑπάρχει ὅταν ἀπαιτῆται :

1) ἀντιμετώπισις ἐπείγουσας καταστάσεως δυναμένης νὰ θεραπευθῇ διὰ ταχείας διακοπῆς τῆς κηΐσεως, καὶ

2) ἐξουδετέρωσις κινδύνου μητρὸς καὶ ἐμβρύου εἴτε ἤδη ἀναπτυχθέντος ἢ ἀπειλουμένου κατὰ τὴν διάρκειαν κηΐσεως ἢ τοῦ τοκετοῦ.

Οἱ δύο αὐτοὶ λόγοι ἀποτελοῦν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς καισαρικῆς τομῆς, τῆς τόσοσ χρησίμου καὶ διαδεδομένης αὐτῆς ἐπεμβάσεως.

I. Δ. ΚΑΡΠΟΥΖΟΓΛΟΥ

Ἐπιμελητὴς Β' Μαιευτικῆς Κλινικῆς
Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδη»

